

Politieke Markt

Zitting van 16 oktober 2018
Dienstverlening - Beleid Leefwereld

Nota herijking Armoede- en minimabeleid 2019-2022 - besluitvormen

Auteur

Jan Knol

Overlegd met

Henk Schuitemaker en IGSD

Portefeuillehouder

T. Jongman

Samenvatting

Samen met uw raad en onze ketenpartners armoedebestrijding en schuldhulpverlening hebben wij een intensief traject gevolgd voor de totstandkoming van de nota herijking armoede- en minimabeleid 2019-2022. Deze nota geeft de voorstellen aan voor ons armoede- en minimabeleid voor de komende jaren waarbij maatwerk, andere werkwijze (omgekeerde toets en mobility mentoring), extra aandacht voor kinderen en inzet op preventie en vroegsignalering van schulden en armoede de speerpunten zijn. De nota is op 5 juni jl. voor advies aan de Politieke markt voorgelegd. De hierin gemaakte opmerkingen en adviezen zijn zoveel mogelijk verwerkt, c.q. overgenomen. De wijzigingen in de nota t.o.v. de versie van 5 juni jl. zijn geel gearceerd. Deze opmerkingen en aanvullingen hebben inhoudelijk voor het grootste deel niet tot wijzigingen in het voorgestane beleid geleid. Alleen de staffelmethode hebben we laten vervallen. In de plaats hiervan stellen we voor tussen de 110% en 130% van het norminkomen een vergoeding te verstrekken van 50% van de gemaakte kosten (bijzondere bijstand) of de helft van de maximumvergoeding (minimabeleid). Dit doet ons inziens recht aan een eenvoudiger toepassing van deze regeling. Het rekening houden met een eigen draagkracht boven de inkomensgrens blijft hiermee wel van kracht. Tenslotte stellen we voor dit nieuwe beleid per 1 januari 2019 in te laten gaan.

Beschrijving

Inleiding

Ons huidige armoede- en minimabeleid stamt met het vaststellen van de nota 'Iedereen aan boord' uit 2008. Hierin is toen een forse impuls gegeven aan de uitbreiding van het aantal regelingen voor de minima met als doel het bieden van een vangnet om sociale uitsluiting te voorkomen. Uitgangspunt hierbij was dat niemand buiten de boot mocht vallen en dat iedereen deel moet kunnen nemen aan de samenleving. Zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid staan hierbij centraal, maar het minimabeleid dient te voorzien in een vangnet voor mensen die (nog) niet in staat zijn op eigen kracht de verantwoordelijkheid te nemen. Ook toen is als belangrijkste beleidsuitgangspunt al geformuleerd dat werk het beste minimabeleid is voor degenen die kunnen werken. Werk biedt, naast alle andere zaken, het beste perspectief op inkomensverbetering en daarmee (financiële) zelfredzaamheid.

Deze herijking volgt het spoor van ons beleidsplan Sociaal domein 2017-2020 en werkt mee aan de uiteindelijke doelstelling dat alle inwoners van Steenwijkerland kunnen deelnemen aan het sociale, maatschappelijke en economische verkeer. Daarmee raakt het onderwerp minimabeleid veel terreinen binnen het sociaal domein. Nadrukkelijk de verbinding blijven zoeken met deze terreinen en met bijvoorbeeld de aanpak van 1 huishouden, 1 plan is de kern om te zorgen voor een duurzame en effectieve aanpak van armoede. Maar ook de verbinding met het arbeidsmarkt- en participatiebeleid om de financiële zelfredzaamheid van onze inwoners met een uitkering te vergroten.

Naast het verder uitwerken en toepassen van de methodiek van de omgekeerde toets binnen het sociaal domein en mobility mentoring (*mobility mentoring is een methodiek die in de dienstverlening bij armoede- en schuldenproblematiek rekening houdt met de onvermijdelijke processen die geld- en regelstress veroorzaken*) worden er ook voorstellen gedaan over de toepassing van besteedbaar inkomen, inkomensgrenzen voor bijzondere bijstand en minimaregelingen, de Regeling Chronisch Zieken, het maatwerk kind budget en de intensivering van preventie en vroegsignalering. Deze voorstellen leiden wel tot een verhoging van het uitgavenbudget voor de bijzondere bijstand en minimabeleid.

Tenslotte heeft het bestuur van de GKB Drenthe een voorstel in voorbereiding om gemeenten de gelegenheid te geven de rente op sociale kredieten te verlagen naar een vast percentage (in eerste instantie 5%). Dit percentage zal jaarlijks door het bestuur worden vastgesteld. Het bestuur van de GKB Drenthe zal hier naar verwachting in het najaar een besluit over nemen. Wanneer dit definitief is zullen we u hiervoor een sepeeraat voorstel voorleggen.

Voorstel

Voorgesteld wordt om:

- de Nota herijking Armoede- en minimabeleid 2019-2022 vast te stellen;
- op basis van monitoring van de uitgaven een afweging te maken of het beleid vanaf het jaar 2021 heroverwogen moet worden om binnen de financiële kaders te blijven.

Argumenten

Gedurende het voorbereidingstraject van deze nota heeft uw raad op verschillende momenten en wijze (bijvoorbeeld via moties) de richting aangegeven van deze herijking. Ook onze samenwerkingspartners zijn hier nauw bij betrokken geweest. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe aanpak die bestaat uit drie elementen:

1. *We bieden maatwerk.* We kijken van geval tot geval welke ondersteuning de beste oplossing biedt. Elke klant is uniek en vraagt een eigen benadering. We behandelen gelijke gevallen gelijk en ongelijke gevallen naar de mate waarin ze ongelijk zijn.
2. *We hebben extra aandacht voor jeugd.* Kinderen uit arme gezinnen moeten net als andere kinderen kunnen meedoen aan sport, cultuur, schoolreisjes en andere activiteiten. We vinden het belangrijk dat onze kinderen veilig en kansrijk opgroeien onder goede omstandigheden. Elk kind moet dezelfde kansen krijgen.
3. *We richten ons op preventie en vroeg signalering van schulden en armoede en doen dit in samenwerking met andere organisaties.* Onder het motto van 'voorkomen' is beter dan genezen willen we door middel van vroeg signalering schulden en armoede zoveel mogelijk voorkomen. We kunnen dit niet alleen en hebben hier ook andere (maatschappelijke) organisaties bij nodig.

Kanttekeningen en risico's

De regelingen voor bijzondere bijstand en minimabeleid zijn zogeheten open eind regelingen. Dit betekent dat vooraf nooit helemaal exact ingeschat kan worden hoeveel gebruik hiervan gemaakt zal worden en er geen plafond in het uitgavenniveau zit. Hoewel er wel een inschatting gemaakt is van het extra benodigde budget als gevolg van de voorgestelde maatregelen zit hier altijd een bepaald risico in.

Duurzaamheid en social return

Met dit beleid streven we er naar dat alle inwoners van Steenwijkerland duurzaam kunnen deelnemen aan het sociale, maatschappelijke en economische verkeer.

Financiële toelichting

De uitgaven voor bijzondere bijstand en minimaregelingen zijn al een aantal jaren hoger dan in onze begroting was opgenomen. Hier zijn of bij de najaarsnota of bij de jaarrekening jaarlijks extra bedragen voor beschikbaar gesteld ter hoogte van € 200.000. Bij de perspectiefnota 2019 is dit bedrag ook structureel opgenomen voor 2018 en verdere jaren. Voornaamste oorzaak van deze stijging is de toename van de uitgaven van beschermingsbewind en uitgaven voor woninginrichting van statushouders.

Naast het bedrag van € 200.000 resulteren de financiële consequenties van de voorgestelde maatregelen in deze nota in een tekort van € 264.000 in 2019 oplopend tot € 380.000 in 2021. Hier is bij de begroting 2019-2022 een claim voor ingediend van € 264.000 op jaarbasis. Het oplopend tekort in 2021 wordt veroorzaakt door een afname van de rijksbijdragen voor dit beleid. In 2020 zullen we daarom op basis van monitoring van deze uitgaven een afweging maken of dit extra bedrag van € 116.000 nodig is. Of dat het beleid vanaf 2021 heroverwogen moet worden om binnen de financiële kaders te blijven.

Participatie en communicatie

We hebben de samenwerkende ketenpartners In Eigen Hand na de behandeling van de nota in de Politieke markt opnieuw de gelegenheid gegeven input te leveren op onze voorstellen. Deze input is ook zoveel mogelijk in deze nota verwerkt.

Na een mondelinge toelichting op de aangebrachte wijzigingen heeft de adviesraad Sociaal domein aangegeven geen behoefte te hebben om nog een aanvulling te doen op hun eerder uitgebrachte advies van 26 maart 2018 dat ook bij de stukken bij de Politieke markt van 5 juni jl. lag.

Na vaststelling van deze nota zal er in samenspraak met de IGSD, die het grootste gedeelte van dit beleid voor ons uitvoert, via diverse kanalen gecommuniceerd worden over de nieuwe voorstellen.

Uitvoering en planning

Na vaststelling van deze nota zal er in afstemming met de IGSD en onze ketenpartners In Eigen Hand een uitvoeringsplan opgesteld worden om aan zowel de vroegsignalering en preventie van schulden en armoede als aan de overige voorstellen uitvoering te geven. Hierbij zal tevens beoordeeld worden of we dit intern kunnen beleggen of dat we hiervoor een armoederegisseur willen aantrekken gedurende een bepaalde tijd.

Besluit

Beslispunt 1

De gemeenteraad besluit:

- de Nota herijking Armoede- en minimabeleid 2019-2022 vast te stellen;
- op basis van monitoring van de uitgaven een afweging te maken of het beleid vanaf het jaar 2021 heroverwogen moet worden om binnen de financiële kaders te blijven.